
Orzeczenie Okręgowej Komisji Arbitrażowej w Szczecinie z dnia 28 października 1967 r.

Palestra 19/4(208), 114-115

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

prawnej orzeczeń w postępowaniu wykonawczym. Nie ulega żadnej wątpliwości, że istnieje formalna adekwatność między użytym w art. 120 § 4 k.k. określeniem „orzeczenie” a orzeczeniami zapadającymi w postępowaniu wykonawczym. Sam termin „wykonawczy” jednak też coś mówi: chodzi tu o orzeczenia nieodłącznie wynikające z orzeczenia w stadium jurysdykcyjnym, z szerokim zakresem możliwości jedynie modyfikacyjnych, przewidzianych przez ustawę dla postępowania wykonawczego.

Trudno oprzeć się tu wrażeniu, że mamy do czynienia ze swoistym wypadkiem alienacji. Istotą każdego postępowania karnego jest jego jedność, dyktowana przede wszystkim jednością fundamentalnego zdarzenia, tj. czynu przestępczego, i jednością osoby, której postępowanie dotyczy, tj. oskarżonego. Tej jedności nie przekreśla oczywiście fakt, że postępowanie toczy się w trzech, prostych do oddzielenia od siebie stadiach.

Z różnych przyczyn wyodrębniono jedno ze stadiów procesu do odrębnego skodyfikowania. I właśnie to odrębnie skodyfikowane stadium procesu jakby obracało się przeciwko jedności całego procesu.

Jan Grodzki

Z ORZECNICTWA KOMISJI ARBITRAŻOWYCH

ORZECZENIE

**Okręgowej Komisji Arbitrażowej w Szczecinie
z dnia 28 października 1967 r.**

Roszczenia z umowy ubezpieczenia morskiego w wypadku, gdy stronami umowy są jednostki gospodarki społecznej podlegające państwowemu arbitrażowi gospodarczemu, ulegają

przedawnieniu z upływem roku od dnia wymagalności roszczenia, a nie, jak stanowi art. 263 k.m., z upływem lat pięciu.

Z u z a s a d n i e n i a :

Na podstawie wniosku zgłoszonego dnia 8.VII.1967 r. strona powodowa (PŻM) domagała się zasądzenia kwoty x zł tytułem reszty odszkodowania za straty powstałe w związku z awarią m/s „M”, która miała miejsce w czasie sztormu w porcie Lervik w dniu 10.I.1965 r.

Okręgowa Komisja Arbitrażowa zważyła, co następuje:

W myśl art. 120 § 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. W wypadku niniejszym dniem takim

był następny dzień po zajściu zdarzenia powodującego powstanie roszczenia, a więc następny dzień po powstaniu uszkodzenia statku. Od tego bowiem dnia przysługiwało stronie powodowej roszczenie odszkodowawcze na podstawie zawartej umowy ubezpieczenia.

Zgodnie z art. 118 k.c. w stosunkach pomiędzy jednostkami gospodarki społecznej, które podlegają państwowemu arbitrażowi gospodarczemu, termin przedawnienia wynosi jeden rok. Skoro więc strona powodowa wy-

stąpiła ze sporem po tym terminie, to wniosek jej podlegał w całości oddaleniu.

Okręgowa Komisja Arbitrażowa nie podzieliła poglądu strony powodowej, że w tym wypadku należy stosować art. 263 k.m., w myśl którego roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia przedawnia się z upływem lat pięciu od dnia wymagalności. Artykuł 263 k.m. nie jest przepisem szczególnym w rozumieniu art. 118 k.c., ponieważ nie jest adresowany jedynie do jednostek gospodarki uspołecznionej, a taki właśnie warunek jest niezbędny w świetle art. 118 k.c., ażeby przepis określający

dłuższy termin przedawnienia uznać za przepis szczególny.

Tak więc skoro art. 263 k.m. nie spełnia warunków przepisu szczególnego, to zgodnie z art. XIV przepisów wprowadzających kodeks cywilny należy stosować art. 118 k.c.

Brak było również podstawy do przyjęcia, że ogłoszenie szkody przerywa bieg przedawnienia do czasu wydania przez ubezpieczyciela decyzji w sprawie zgłoszonego roszczenia (art. 819 k.c.). Zgodnie bowiem z art. 820 k.c. przepisów tytułu XXVII o umowie ubezpieczenia nie stosuje się do ubezpieczeń morskich.

G L O S A

do powyższego orzeczenia OKA w Szczecinie z dnia 28.X.1967 r.

W cytowanym powyżej orzeczeniu na uwagę zasługują dwa zagadnienia:

- po pierwsze — określenie momentu wymagalności roszczenia odszkodowawczego z umowy ubezpieczenia, a więc tym samym początku biegu przedawnienia,
- po drugie — czy do umowy ubezpieczenia morskiego w wypadku, kiedy stronami umowy są jednostki gospodarki uspołecznionej podlegające państwowemu arbitrażowi gospodarczemu, ma zastosowanie art. 263 k.m.?

Kodeks morski w przepisach o umowie ubezpieczenia nie zawiera żadnego szczególnego przepisu określającego wymagalność roszczenia odszkodowawczego z umowy ubezpieczenia. W tej sytuacji momentem tym, wynikającym z właściwości zobowiązania, będzie następny dzień po powstaniu szkody, ponieważ od tej chwili ubezpieczonemu przysługuje roszczenie odszkodowawcze w stosunku do ubezpieczyciela, a zatem zgodnie z art. 120 § 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się również od następnego dnia po powstaniu szkody.

Pewien wyjątek od tej zasady zachodzi wtedy, gdy dochodzenie roszczenia odszkodowawczego uzależnione jest od orzeczenia izby morskiej co do ustalenia winy za spowodowanie wypadku morskiego. W takiej sytuacji bieg terminu prekluzyjnego do dochodzenia takiego roszczenia w postępowaniu arbitrażowym rozpoczyna się w dniu, w którym poszkodowany dowiedział się o treści orzeczenia izby morskiej (orzeczenie OKA z dnia 7 stycznia 1955 r., „OA”, tom VII, poz. 92).

Natomiast co się tyczy drugiego zagadnienia, to zgodnie z orzeczeniem należy stwierdzić, że w wypadku gdy stronami umowy ubezpieczenia morskiego są podmioty arbitrażowe, art. 263 k.m. nie ma zastosowania. Artykuł 263 k.m., jak to podkreśliła OKA, nie jest przepisem szczególnym w rozumieniu art. 118 k.c., albowiem nie został on wyraźnie ustanowiony dla stosunków zobowiązaniowych pomiędzy jednostkami gospodarki uspołecznionej.

Istniejący stan prawny, na podstawie którego wydane zostało wymienione wyżej orzeczenie, prawidłowe co do kierunku rozstrzygnięcia, jest dla ubezpieczonego bar-